QUÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM,

Die Jovis 5. Martij,

M. GUIDONE PATIN,

DOCTORE MEDICO, ET PROFESSORE REGIO, PRÆSIDE.

Eſtne Theriaca peſtilenti febre jactatis venenum?

I.

EXQUISITA febris peſtilens, à peſte quæ latiùs patet, nec unius eſt morbi nomen, diverſa, omnium eſt febrium infeſtiſſima, ferè contagioſa, & primâ incurſione furens: ab ea nihil induciarum, fraudis verò plurimum: plerumque enim dum clementiæ ſimulatione blanditur, repente ægros in ipſis quas ſtruit inſidiis jugulat: ſæpius ferocitate exultans, rapit, ſternit, latéque vaſtat omnia. Nonnunquam tamen, ſed rariùs, poſito furore ad ſalutem convertitur: Tametſi nec ſpiritibus, nec humoribus, nec Cordi ipſi parcat, diaria, aut hectica nulla eſt. Frequenter facili, ſed tetro ſpiritu, vrinîſque, ſubſtantiâ, colore, ac ſedimento valentium ſimilibus, interdum & miti calore rudioribus imponit, pulſu, (qui ſuis ictibus vitæ gubernacula temperat) languido, incertóque minus: minus & ipſis in quibus totus homo eſt oculis, aut micantibus, aut torvis, & cum reliquo vultu ſqualentibus. His ſi adſint fætidus ſudor, inquies vigilia, vomitus,

ſyncope, quique artus alliget languor, vel ſi abſint bubones, & carbunculi, teſtes locupletes ac optimi, non adumbratam, ſed expreſſam diræ febris effigiem informabis.

I I.

AD iſtam luem excitandam externæ internæque cauſæ conſpirent neceſſe eſt: quæ foris illabuntur, neque nocente cælo devocandæ; neque à truci Martis ſpiritu, neque ab arcano influxu, neque ab ignitis cometis, ne quidem id mali portendentibus, neque à ſparſo veneno, neque ab irato Numine deducendæ; ſed á fœcundiſſima illa morborum procreatrice, aëris iniquioris putredine excellenti atque eximiâ. Is ſive ſit perversâ ſpirantium ventorum, vel forte unius plumbei auſtri aurâ inquinatus; ſive diuturno hyemis tepore, aſſiduiſque imbribus perniciosè depravatus ſit; ſive à ſentinis, cœnoſis ſpecubus, disjectiſve paſſim cadaveribus labem acceperit; ſimulatque per conſpicuas, & quæ ſenſum fugiunt vias, infert ſe in viventium corpora, facilè quicquid contraxit vitij comportat, quocumque penetrat; nec tamen omnes quibus triſte virus afflat, febre mulctat acerbiſſimâ: ſed eos dumtaxat, qui jam aliquam ægrotandi cauſam ſuo ſinu gerebant; vt nec ab his inficiuntur quicumque exhalatam per corporis labefactati ſpiramenta tetram mephitim contagione hauſerunt: perinde nimirum ut cujuſque corpus affectum eſt, ita aut domitum virus exuit, aut ab eo contaminatum ægrotat, variique exiſtunt caſus, mores, & eventus morbi.

I I I.

TANTI mali vis quæ nec in animalia omnia, nec in omnes homines promiſcuè ſævit, eos potiſſimùm adoritur, quibus ex pravo, uberiori, vel malè confecto alimento reſes impuritas plurima clam cum ipſis viſceribus æſtuat, & quibus tenuiora excrementa tentato per cæcos ductus exitu prohibita, atque in ſerum acre demutata, toto corpore luxuriantem polluunt ſanguinem, qui obſcænioris putredinis labe aſperſus, ut primùm incanduit, flammamque in vitæ arcem jactavit, illâ ſtatim correptum corpus univerſum impuris facibus ardet, miſeréque conſumitur. Summæ iſtius putredinis intimæ, quæ nihil aliud eſt, quàm ſuccorum

à proprio temperamento receſſus, prope quantus rerum ad ruinam feſtinantium, tanta eſt pernicies; vt aliquando citra ullam conſpurcati aëris aſpirationem, peſtilens naſcatur febris, pro vario ad quem aſcendit gradu, aliarum putridarum more durior, aut mitior. Propterea ad eam proclives ſunt qui peregrino humore ſcatent, magiſque ubi calorem conduplicat æſtas: & proniores ſunt juvenes, ſenibus; ſanguinei, melancholicis; intemperantes, ſiccis.

I V.

QUASI parum ſit adverſus febrem ſtrages edentem, nec ſecus ac emiſſus è cavea Leo, ferè quotquot arripuit trucidantem ferrum diſtringere, venarumque tabum quo paſcitur, manu liberali profundere, reliquam quâ gaudet illuviem omni arte ſubducere, ejuſque flammam magnâ aquæ vi comprimere; poſterior ætas quò ingenioſiùs mederi videretur, nobiliùs operoſiúsve caderent aut ſervarentur ægroti, adhibuit etiam aurum, uniones, ſaphiros, ſmaragdos, alioſque lapides pretioſos; at ne ex eorum uſu eſſet in tumore animus, admovit & animalium ſaniem, vomicas, calculos, cornua, ſtrigmenta, maris ejectamenta, ipſam quam calcamus terram, quáſque hæc ſuo ſinu cælabat peſtes: quin progreſſa longiùs fero morbo, feras venenataſque animantes oppoſuit; ipſáque adeo venena, etiam ex collo, velut ad oſtentationem pendentia. Tot inter merces, ex hiſque luxurioſè conflatas ſplendidi nominis confectiones innumeras, quibus mortis appropinquatione trepidis, ſuáque omnia ut vivant, daturis ægris illudunt vafri, ſibimetipſis imperiti, ſedet quaſi princeps & Regina Theriaca, eorum ex quibus coaluit numero, pompâ, atque apparatu percelebris, callidéque Galeni commendatione, falsâ licet, non mediocrem in auctoritatem adducta.

V.

QUI peſtilenti febre exagitatis Theriacam objicit, næ ille ignorat ſancitam à Medicorum Phœbo, ſenatúque univerſo legem, vel belluis deſcriptam, quæ morbum quemque jubet oppugnare præſidiis, omni qualitate ipſi adversâ ornatis. Furor eſt pluſquam ſexaginta calidis, ſiccis, acribus, roſuriſque ſeu ſtirpibus, ſeu petitis undeli-

bet rebus aliis, quaſi totidem torribus; ægrum inter medios ignes verſantem adurere, febremque ipſam, ut furenter efferatur, inſtigare. Nec cuiquam melioris doctrinæ fontibus rigato veniet in mentem Theriaçam ex alieniſſimorum, & pro cujuſque libidine mutatorum, adjectorumque medicamentorum confuſione compactam ſingulari privilegio Cordi robur conferre. Certè niſi ad clariſſimam veritatis lucem malitiosè connivemus, ea ſola robur addunt, quæ in ſanguinem, partiumque ſubſtantiam abeunt, inter quæ citiſſimè juſcula, vinum. Contende ſi voles iis etiam quæ morbum exſcindunt, firmari vires; quòd eò hæ reſurgant promptiùs, quò ille premit minus. Contende & agreſtâ, oxytriphyllo, oxalide, berberis, oxyacanthæ, arantiorum, granatorum, limonumve ſuccis, qui & putredinis lui adverſantur, & febris ardore flagrantibus ſubveniunt, maceratum Cor recreari velutque refici, ultro aſſentiemur: at febri æſtuantes æſtum aucturâ Theriacâ vexabit nemo, niſi quem ſumma vexet rerum inſcitia.

Eſt ergo Theriaca peſtilenti febre jactatis venenum.

Proponebat Lutetiæ JOANNES CORDELLE, Hamus, A. R. S. H. MDCLXXI.

PARISIIS,
Ex Typographia FRANCISCI MUGUET, Regis Typographi, viâ Citharæ.